

פרק כ"ו

יחידה 52: התגנבות דוד אל מחנה שאול (א' - י"ג)

81 ספר שמואל א' | פרק כ"ו

שאלה חשיבה: עיינו בפסוקים שלפניכם ונסו להסביר מדוע קרא דוד לאבנר ולעם, ולא לשאול.

(י') ויטכא דוד אל העם ואל אבנר בן נר לאמר הלא משנה אבנר ונען אבנר ויאמר מי איתה קראתם אל הפלך? (ט"ז) ויאמר דוד אל אבנר הלא איש אמת ומי נתתי בנתיב בישאל לענה לא שערתי אל אדוני המלך כי בא איתו העם להשמיד את המלך אדוני? (ט"ח) לא טוב סבדך הוה אשר עשיתם ח"ו כי בני מות אתם אשר לא שמרתם על אדוניכם על השמים ה' וטעה ראה אי תעית הפלך ואת צפחת העם אשר מראשתי.

4. עיינו במפה שלפניכם וענו: להיכן נמלט דוד בפרקנו?

80 ספר שמואל א' | פרק כ"ו

פרק כ"ו

סוף ימי השופטים	מלכות שאול	מלכות שאול והצלחתו	ה מואב בשאול	שאול ודוד אחרי דוד	מפלת שאול
א-ה'	ד-י'	ה-י"ד'	ה-י"ח'	י"ח-כ"ו'	כ"ז-ל"א'

יחידה 52 - התגנבות דוד אל מחנה שאול (א' - י"ג)

1. אילו מהמספרים הבאים אינם נכונים:

- היזיפים הלשינו על דוד. שאול לקח שלושת אפילים חיילים ורדף אחרי דוד.
- דוד שלח מרגלים, והם חוזרים אליו ומספרים לו שאכן שאול הגיע לאזור כדי לתפוס אותו.
- דוד מגיע אל מקום חניית שאול ורואה ששאול שוכב במרכז וכל חייליו מסביבו.
- אבישי מתנדב להצטרף אל דוד ומבקש להרוג את שאול.
- דוד אינו מסכים לשלוח יד במלך שאול, ובמקום זאת אבישי לוקח את החנית ואת צפחת המים של שאול.

2. עיינו בדרך"ק והסבירו: מדוע מצווה דוד את אבישי לקחת את החנית ואת הצפחת של שאול, ולבסוף עושה זאת בעצמו?

3. הסבירו כיצד הצליחו דוד ואבישי לא להתגלות על ידי שומרי מחנה שאול.

דיוק דוד - אחר שאמר לאבישי קח נא חנית זו ולא רצה שיקרב אבישי אליו שמהו לו יוכל ללבוש את חזו ויבנה לפניך הלך דוד בעצמו ולקח את החנית והצפחת. דרוק, פסוק י"ב.

הקדמה

אבטחה ושמירה על אנשי שלטון - אנשי שלטון בדרגות בכירות מאובטחים על ידי שומרי ראש. תפקידם של מאבטחים אלו הוא שלא יאונה כל רע לאותה אישיות בכירה. מאידך ישנם אנשים המנסים לפגוע באותה אישיות בכירה מכל מיני סיבות. על כן, משימה קשה עומדת בידי המאבטחים, לנסות לסכל כל אפשרות ליצירת קרבה פיזית בין האישייות הבכירה לציבור, הכולל לעתים אנשים שרוצים לפגוע באישיות הבכירה.

עיסוק בתכנים המרכזיים

נקודות לדיון

- מדוע דוד לוקח בעצמו את צפחת המים והחנית ולא אבישי בן צרויה?
- מה מסמלת לקיחת החנית וצפחת המים?

אפשרויות למענה ולדיון

כפי שכבר ראינו בפרק כ"ג, אנשי זיף משתפים פעולה עם שאול המלך. גם בפרקנו הם מדווחים לו היכן מסתתר דוד. שוב שאול אוסף את המיוחדים שבלוחמיו כדי לרדוף אחרי דוד. דוד נערך להיפגש עם שאול בלילה.

דוד מביט מרחוק אל המקום ששאלו וחייליו חונים בו, והוא רוצה לקחת עמו חייל למשימה מסוכנת- להתקרב אל שאול. המתנדב למשימה הוא אבישי בן צרויה, מגיבורי דוד החשובים ואחיהם של יואב שר צבא דוד ושל עשהאל.

אבישי אף מתנדב להמית את שאול כיוון שהוא סובר שהפגישה עם שאול אינה מקרית אלא סימן מאת ה' להכות את שאול ולהעביר את המלכות סופית לדוד.

דוד באופן שקול מחליט לא לפגוע בשאול, ומוסיף שבועה בשם ה' לא לפגוע בשאול משיח ה'. דוד מצוה את אבישי לקחת את החנית ואת צפחת המים של שאול. החנית וצפחת המים מסמלות את ההגנה על האדם, החנית היא כנגד התקפות מלחמתיות, וצפחת המים מגנה מפני צימאון.

בסופו של דבר דוד לקח בעצמו את החפצים האלה כיוון שדוד חשש שאבישי לא יוכל לכבוש את יצרו והוא עלול להכות את שאול.¹²⁰ אחרי לקיחת החפצים, דוד יוזם מפגש עם שאול בשונה מפגישתם הקודמת (פרק כ"ד) שהייתה אקראית.

המסרים העולים מן היחידה

1. **שליטה עצמית** - דוד דורש מאבישי שליטה עצמית שלא יכה את שאול.
2. "המתנדבים בעם ברכו ה'" - אבישי מתנדב למשימה אף על פי שישנה סכנה שייתפס. ה' מברך את המתנדבים, ובכלל זה גם את אבישי.

הצעות להמחשה ולהרחבה

1. כתבו מכתב לראש הממשלה, לשר, לחבר כנסת, לחבר מועצה וכד' כדי להודות לו על פועלו למען החברה.
2. ציירו בקומיקס את השתלשלות האירועים המתוארים במהלך יחידת הפסוקים.

יחידה 53: תוכחת דוד לאבנר וחרטת שאול (י"ד-כ"ה)

82 ספר שמואל א' | פרק כ"ו

יחידה 53 - תוכחת דוד לאבנר וחרטת שאול (י"ד-כ"ה)

5. מה האשמה המרכזית שבה מאשים דוד את אבנשי ומהי הראיה שהביא דוד כדי לאמת את דבריו?

6. סכמו במילים שלכם את דברי דוד לשאול:

7. הביאו ראיה מן הפסוקים ששאול התחרט על רדיפתו אחרי דוד.

8. מה אנו לומדים מכך שדוד ביקש שאחד הנערים יעבור לקחת את התניית?

9. מה הייתה ברכת שאול לדוד?

י"ד מנחה (פסוק י"ט):
אקרב מנחה לך, שיריה אהבה וכן אספר על העוון שלי.
מסכתא מנחה ה'
(פסוק י"ט) מלריבוק בארץ ישראל.

ז"אם ה' הסיפור ב"י"ד מנחה" - אמר רבי אלעזר: אמר הקב"ה לדוד: מסית קראת לך הרי אני מבטליך בדבר שאפילו תעקוק על בית רבן ידועים אותו, שכתוב: "ויסית את דוד בהם לאמר: לך מה את ישראל" וכיון שנמנה אותם לא לעת מהם כפיר. (ברכות ס"ג)

מסכת סו"ת תיקיה

הקדמה

כבוד המלכות - ישנה חשיבות גדולה בעם ישראל לשמירת כבוד המלכות. המלכות בישראל מייצגת את הכבוד האלוקי בעולם. אם כן, כאשר פוגעים במלכות למעשה פוגעים במלכות שמים. שמירה על כבוד המלכות ניכרת לא רק באי-מרידה במלכות, אלא בעיקר בהערכת פועלו של המלך למען העם, במתן כבוד ראוי למלך וכו'.

עיסוק בתכנים המרכזיים

נקודות לדיון

- מה היא האשמה המרכזית שדוד מאשים את אבנשי?
- לפי דוד, מדוע שאול רודף אחריו?

אפשרויות למענה ולדיון

אחרי שדוד מתרחק ממקום הלינה של שאול וחייליו, הוא פונה תחילה אל אבנר ורק לאחר מכן הוא פונה לשאול. דוד מאשימו בהפקרת בטחונו של המלך ובאי מילוי משימת השמירה על המלך. שומרי המלך חייבים מיתה בגלל התרשלותם הגדולה בשמירה.

לאחר שסיים את טענותיו הקשות על אבנר דוד פונה להוכיח את שאול. בדבריו לשאול הוא מבאר מדוע ממשיך שאול לרדוף אחריו:

1. אנשים מסכסכים בין שאול לדוד וגורמים לשאול לרדוף אחרי דוד, ודוד נאלץ לברוח מחוץ לארץ ישראל ולהיחשב כמי שעובד עבודה זרה. דוד מוסיף שאם ה' הוא שגרם לרדיפת שאול אחריו אזי דוד היה מקריב לו קורבן מנחה והקורבן היה מרצה את ה', אך האמת היא שבני אדם הם אלה שמסכסכים ביניהם.

2. מטרת רדיפותיו של שאול הייתה כדי למרק את דוד מעוונותיו כלומר יש פה מהלך אלוקי הפועל בדוד. שאול מודה בטעותו ואומר שלא ירדוף עוד אחרי דוד ומוסיף לברך אותו בברכת הצלחה במהלך המלכתו על ישראל! בסוף השיחה ביניהם דוד מוסר את דינו של שאול לשמים.

המסרים העולים מן היחידה

1. **כבוד מלכות** - דוד מוכיח את אבנר על שלא דאג לשמור על המלך והיה עלול לגרום למותו של שאול המלך.

2. **הכרת החטא** - שאול מכיר בטעותו שרדף אחרי דוד ולכן הוא מפסיק לרדוף אחריו.

הצעות להמחשה ולהרחבה

משחק התגנבות: תלמידים צריכים להתגנב לתוך מקום מסוים מבלי שישומו לב לכך.